

Verslag van de vergadering
gehouden op Dinsdag 3 Januari 1950, des morgens te 10 uur en
des middags voortgezet,

Plein 2 b.

A a n w e z i g: De Minister-President, Voorzitter, en de
Ministers van den Brink, Götzen, Joekes,
Liefstinck, Rutten, van Schaik, Schokking,
Spitzen, Stikker (gedeeltelijk), Teulings,
in 't Veld en Wyers (De Ministers van
Maarseveen en Mansholt zijn afwezig).

Secretariaat Ministerraad: Dr.M.J.Prinsen,
Secretaris en Drs.J.Middelburg, Adjunct-
Secretaris.

De Minister-President wenst de Ministers een
gelukkig nieuwjaar en verbindt hieraan een korte beschouwing
omtrent de toekomst. Spreker gelooft, dat, zij het uiteraard
met de nodige reserve, aan het begin van 1950 met meer ge-
rustheid de toekomst tegemoet kan worden gezien dan bij de
vorige jaarwisseling. De economische toestand van ons land
vertoont een opmerkelijke verbetering, waartegenover echter
een zekere spanning onder de bevolking is ontstaan, tengevolge
van de prijsstijging. De Minister spreekt de hoop uit, dat
in het komende jaar de verhoudingen in het Kabinet even goed
zullen blijven als deze in het verleden steeds zijn geweest.

1 a. Notulen van de vergadering van 28 Dec. 1949 (alg. ged.).

Op blz. 2 wordt op de twaalfde regel van punt 2 d
achter "treden" tussengevoegd: "eerst met de regeringen en
daarna met de parlementen der andere landen". Op de 15e
regel wordt achter "parlementen" tussengevoegd: "eventueel
gevolgd door een bespreking"; de woorden "Voorts" tot en met
"houden" vervallen. Op de 15e regel van onder wordt tussen
"dat" en "de" ingevoegd: "naar spreker meent te weten".

Op blz. 18 wordt vóór punt 14 tussengevoegd:

"13. Verlenging van de regeling inzake vervanging van artsen en
tandartsen, die hun militaire dienstplicht vervullen
(Ontwerp-Besluit)

Zonder discussie aanvaard."

Op blz. 19, punt 16, wordt achter "gepleegd" tussen-
gevoegd: "Hij neemt aan, dat de inlichtingen, die volgens
artikel 7 met betrekking tot beheer en gebruik van de Rijks-
motorrijtuigen moeten worden verstrekt niet zich zullen be-
hoeven uit te strekken tot het speciale doel van de reis.
Minister Spitzen bevestigt dat."

Op blz. 21 wordt op de 12e regel van boven "Stikker"
gewijzigd in: "Liefstinck". Op de 14e regel wordt "organisatie"
in "topformatie" veranderd.

Vervolgens worden de notulen goedgekeurd.

1 b. Notulen van de vergadering van 28 Dec. 1949 (Ind. en
mil.ged.).

1° Redactiewijzigingen.

Op blz. 11 wordt op de vijfde regel van onder
"hulpschepen" gewijzigd in: "bijbehorende torpedojagers".

Op blz. 12 wordt op de 16e regel van de eerste
alinea "deviezenbegroting" gewijzigd in: "dollardeviezen-
-2-

3. Uniezaken.a. Vergadering van de Raad voor Aangelegenheden van Indonesië.

De Raad besluit, dat de eerste vergadering van de Ravi zal worden gehouden op Donderdag 12 Januari 1950 des morgens te 10 uur op het Kabinet van de Minister-President.

3 b. Huisvesting gerepatrieerden uit Indonesië.

Minister Teulings wijst er op, dat de regeling van de doorgangshuizen voor gerepatrieerden uit Indonesië tot nu toe viel onder het Commissariaat voor Indonesische Zaken; deze kwestie zal zo spoedig mogelijk anders moeten worden geregeld. Minister Götzen stelt voor, dat deze met Muor wordt opgenomen en vervolgens in de Ravi wordt behandeld. De Minister-President stelt voor, dat Minister Teulings een nota hieromtrent bij de Ravi indient en ook bij de bespreking in de Ravi aanwezig is, tenzij tussen de betrokken departementen ondeling overeenstemming wordt bereikt, in welk geval met een korte notitie voor de Ravi zal kunnen worden volstaan. De Raad verklaart zich hiermede accoord.

3 c. Indonesische Kroonschatten (Nota van de Minister zonder Portefeuille d.d. 27 Dec. 1949)

Minister Rutten merkt op, dat van de Lombokschat een groot deel in Indonesië is gebleven, aangezien men daar destijds de eerste keus heeft gehad, terwijl de Balischat in 1913 is teruggegeven. Van wat op het ogenblik in Nederland aan Indonesische kroonschatten aanwezig is, is de culturele waarde zeer gering, zodat Nederland met het teruggeven van deze preciosa een slecht figuur zou kunnen maken. Minister Liefstinck is van oordeel, dat het argument van de eerste keus, die Indonesië zou hebben gehad, niet zo sterk is, aangezien Nederland hierop uiteraard veel invloed heeft gehad. De Minister-President stelt voor, dat deze kwestie tussen Muor en Onderwijs wordt behandeld en vervolgens in de gemengde commissie bedoeld in de culturele overeenkomst met de RIS zal worden gebracht. De Raad verklaart zich hiermede accoord.

3 d. Gouverneur van Nieuw-Guinea.

Minister Götzen deelt mede, dat de heer van Waardenburg bereid is met animo zijn functie van gouverneur te aanvaarden, doch dat hij in Batavia geen personeel heeft kunnen aanwerven. Spreker stelt voor, dat het salaris wordt gesteld op f. 2600 per maand, vermeerderd met f. 1000 representatiekosten. De uitrustingskosten worden geraamd op f. 25000. Voorts zal ongeveer dezelfde pensioenregeling als van de gouverneurs in de West worden vastgesteld, Spreker is evenwel met de heer van Waardenburg overeengekomen, dat deze bedragen zullen worden verlaagd, indien blijkt, dat de Nieuw-Guinea-gulden meer waard zal worden dan de Indonesische gulden. Minister Liefstinck voert een pleidooi om niet voor elke functionaris in het buitenland een eigen inrichting van de ambtswoning toe te staan doch in deze ambtswoningen een vaste inrichting aan te brengen, die Rijks eigendom is. Minister van den Brink ondersteunt deze suggestie. Minister Götzen merkt op, dat de kosten van inrichting van

L het tot nu toe don deze gewote salaris dat ongeveer leit komt op

de ontvangstvertrekken van deze gouverneur voor Rijks rekening zullen komen. De Raad verklaart zich accoord met de voorstellen van Minister Götzen.

Minister Stikker komt ter vergadering.

3 e. Uitlatingen President Sukarno omtrent Nieuw-Guinea.

Minister van den Brink stelt voor, dat de Ministers van Buitenlandse Zaken en Muor een nota bij de Raad indienen omtrent de wijze, waarop zal worden gereageerd op de uitlatingen van Sukarno inzake Nieuw-Guinea. Minister Joekes acht het wenselijk, dat ook de H.C. hierbij zal optreden. De Minister-President vestigt er de aandacht op, dat Sukarno heeft gezegd, dat de Indonesiërs dynamisch moeten zijn; spreker vreest, dat men nu reeds voorbereidingen treft voor een guerillastrijd in Nieuw-Guinea. Minister Götzen deelt mede, dit punt met de heer/Echoud te hebben besproken. / van

Minister van Schaik merkt op, dat bij de bespreking van de resultaten van de R.T.C. in de verschillende Indonesische parlementen de meeste oppositie de regeling met Nieuw-Guinea betref. In dit verband zou het begrijpelijk zijn, dat Sukarno tracht deze oppositie tot bedaren te brengen. Voorts zal men voorzichtig moeten zijn met krantenberichten omtrent hetgeen Sukarno precies heeft gezegd. Minister Götzen vestigt er de aandacht op, dat Hatta een andere mening verkondigde dan Sukarno; eerstgenoemde was van oordeel, dat de Nederlanders Nieuw-Guinea beter tot ontwikkeling zullen kunnen brengen dan de RIS.

Minister Stikker is van oordeel, dat wat Sukarno doet ontoelaatbaar is voor een Staatshoofd. Spreker verwacht daarop ook wel internationale reacties. Tijdens de R.T.C. is in de Raad besproken, dat zou worden nagegaan hoe men zou denken over een trusteeship van Nederland over Nieuw-Guinea. Aangezien de Indonesiërs hiervoor geen belangstelling hadden, is men hiertoe niet over gegaan. Intussen is een trusteeship ook in Nederland politiek niet meer mogelijk. Dan zal deze kwestie internationaal een strijdpunt worden, waarin Nederland een niet zo gunstige positie zal innemen. Spreker acht het wenselijk er voorlopig van uit te gaan, dat Nederland de volledige soevereiniteit behoudt. De Minister zal in overleg met Muor de H.C. een instructie terzake zenden. De Raad verklaart zich hiermede accoord.

3 f. De handel op Nieuw-Guinea.

Minister Spitzen wijst er op, dat in handelskringen in Amsterdam en Rotterdam beweging is ontstaan naar aanleiding van een bericht, dat alle import naar Nieuw-Guinea via de firma Hagemeyer in Singapore zou lopen en dat de Nederlandse Regering hiervoor een crediet van 2 mln. pond beschikbaar zal stellen. Minister Götzen deelt mede, dat met verschillende firma's omtrent de import in Nieuw-Guinea overleg is gepleegd, die echter niet bereid bleken met Nieuw-Guinea zaken te doen. Uiteindelijk heeft alleen Hagemeyer zich tegen bepaalde voorwaarden bereid verklaard, doch op het verzoek van deze firma om een crediet bij de Ned. Handelmaatschappij heeft men afwijzend geantwoord. Daarna bleek de Amsterdamse Bank bereid het genoemde bedrag beschikbaar te stellen. Spreker is voornemens met enige leiders van de Ned. Handelsmij nog te spreken en daarbij in overweging te geven, dat men tracht met de Amsterdamse Bank tot overeenstemming te komen. Minister van den Brink acht het nuttig om zodra dit mogelijk is een onderhandse mededeling aan de pers te doen.

3 g. Militaire goederen naar Nieuw-Guinea.

Minister Lieftinck deelt mede, dat de heer Oudt om betaling heeft verzocht van militaire goederen, die van Indonesië naar Nieuw-Guinea zijn gezonden. Spreker dringt er op aan, dat geen goederen, die volgens overeenkomst in Indonesië moeten blijven, naar Nieuw-Guinea worden vervoerd, waardoor Nederland deze goederen aan de RIS zou moeten betalen. De Minister-President wijst er op, dat men alleen de goederen van de K.L. zal moeten overbrengen. Spreker stelt voor, dat de betrokken Ministers dit punt onderling zullen bespreken en het overbrengen van KNIL-goederen trachten te voorkomen. Aldus wordt besloten.

3 h. Hoge Commissariaat (zie notulen M.R. 12 Dec. 1949, punt 3 g)

Minister Götzen deelt mede, dat de H.C. heeft voorgesteld om de heer Gieben als eerste plaatsvervanger en Dr. de Bcus als tweede plaatsvervanger van de H.C. aan te wijzen. Minister Stikker stelt voor in onderling overleg te beslissen of deze plaatsvervangers bij K.B. of op andere wijze moeten worden benoemd. Minister Lieftinck informeert of men reeds een duidelijk beeld heeft op welke voorwaarden het personeel van het H.C. zal worden aangesteld, aangezien dit verstrekkende consequenties kan hebben. Minister Götzen deelt mede, dat hieromtrent een uitvoerige regeling is opgesteld, welke is gebaseerd op de regeling van de buitenlandse dienst. Spreker stelt voor deze nota in de Ravi te bespreken en ook de H.C. hierin te kennen. Minister Lieftinck stelt voor, dat in afwachting van een besluit over dit punt geen bindende toezeggingen worden gedaan aan het personeel van het H.C. in Indonesië. De Minister-President acht een bespreking van deze omvangrijke nota in de Ravi zonder nadere voorbereiding bezwaarlijk en stelt voor dat zij wordt besproken met Binnenlandse Zaken, Financiën en Buitenlandse Zaken en ook wordt toegezonden aan Economische Zaken, Oorlog en Marine, Sociale Zaken en Onderwijs. Men kan dan nog zien of nadere bespreking gewenst is. Aldus wordt besloten.

Minister Götzen merkt op, dat voor de Ministerraad van 19 December een nota is rondgezonden inzake de detachering van Rijksambtenaren ten behoeve van de RIS. De Minister-President stelt voor dit in de Ravi te bespreken. Aldus wordt besloten.

3 i. Voorbereiding scheepvaartovereenkomst met de RIS.

Minister Stikker acht het wenselijk, dat na de gunstige regeling met de K.L.M. ook zo spoedig mogelijk over een scheepvaartregeling met de RIS wordt onderhandeld. Spreker merkt daarbij op, dat een bepaalde vertegenwoordiger van de scheepvaartmaatschappijen in Indonesië niet zeer welkom is. Minister Spitzen deelt mede, dat hij ieder ogenblik een verzoek van Dr. Hirschfeld kan verwachten om een ambtenaar hiervoor te zenden; spreker is voornemens Jhr. van Weede hiervoor te detacheren; wie als vertegenwoordiger van de scheepvaartmaatschappijen de onderhandelingen zal voeren zal spreker nog nader nagaan.

3 j. Berichten omtrent levering van wapenen aan de Darul Islam.

Minister Wyers vestigt de aandacht op een telegram

van de H.C. inzake levering van wapenen aan de Darul Islam. De Minister-President acht het wenselijk, dat zolang de betrokken militairen niet uit het KNIL zijn gedeserteerd nog invloed op hen wordt uitgeoefend, dat ze niet overlopen naar de Darul Islam. Minister Götzen heeft over een en ander met Mr. s'Jacob gesproken, die hem mededeelde, dat de wapenlevering reeds een oude kwestie was, die echter met Generaal Buurman van Vreeden was besproken. Spreker heeft omtrent de gehele zaak het oordeel van Dr. Hirschfeld gevraagd.

*f. Dr. Hirschfeld
L. volgens Mr. s'Jacob*

3 k. Kostenverdeling militaire waarnemers van de Unci.

Minister Lieftinck heeft uit een telegram van 24 December uit Indonesië de indruk gekregen, dat men zich heeft verbonden om 50% van de kosten der militaire waarnemers voor Nederlandse rekening te nemen. Spreker vestigt er de aandacht op, dat indien dit juist is, dit besluit buiten de Regering om zou zijn genomen. Voorts vraagt hij zich af of thans nog 50% van deze kosten voor Nederlandse rekening moet worden genomen. De Minister-President is van oordeel, dat na de soevereiniteitsoverdracht Nederland niet meer betrokken is bij een geschil met Indonesië, zodat het ook niet meer aan bedoelde kosten moet meebetalen. Spreker meent, dat Nederland zich in dit verband niet voor de toekomst gebonden heeft. Minister Götzen meent zich te herinneren, dat een antwoord op dit telegram is gezonden na overleg met Financiën. Minister Stikker acht het wenselijk, dat hieromtrent ook met Buitenlandse Zaken overleg wordt gepleegd. De Minister-President stelt voor, dit punt tussen de betrokken departementen onderling te regelen. Aldus wordt besloten.

*H. dat wederom
land niet meer
aan bedoelde kosten
betreft de departementen in deze zin en telegram aan de Hoge Co
Wissaris dat
worden genomen.*

3 l. Personeel van het Indonesische Hoge Commissariaat.
Minister van den Brink informeert of er ambtenaren zijn van Muor, die tevens werkzaamheden verrichten voor het Indonesische H.C. Spreker dringt er op aan, indien dit het geval is, voor de topfunctionarissen zo snel mogelijk een scheiding tot stand te brengen. De Minister-President heeft vernomen, dat het H.C. een personeel van 1200 man zou tellen. Minister Götzen deelt mede, dat dit personeel niet veel meer dan 800 man omvat. Voor een belangrijk deel heeft men een aflopende taak; verkleining van dit apparaat berust bij de R.I.S.
